

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjd familjepension åt t. f. föredraganden i regeringsrätten, förste amanuensen i kammarkollegiet C. G. Dahls efterlevande; given Stockholms slott den 3 mars 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag ur protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Statsrådet Ewerlöf anmäler uppkommen fråga om förhöjd familjepension åt t. f. föredraganden i regeringsrätten, förste amanuensen i kammarkollegiet Carl Georg Dahls efterlevande och anför därvid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahl var född den 16 september 1903 och avled den 4 december 1943;

att han anställdes i kammarkollegiet den 9 april 1934, till en början med reducerad tjänstgöringstid, enär han samtidigt tjänstgjorde i annat statligt ämbetsverk, och blev e. o. amanuens i 15 lönegraden i kollegiet från och med den 1 juli 1936;

att han från och med den 25 juni 1937 erhöll heltidstjänstgöring i kam-

markkollegiet samt placerades i 16 lönegraden från och med den 16 augusti 1937 och i 17 lönegraden från och med den 1 juni 1942;

att han genom beslut av Kungl. Maj:t den 16 december 1938 förordnades att från och med den 20 i samma månad tillsvidare under den tid, föredraganden i regeringsrätten inom jordbruksdepartementet vore tjänstledig för offentligt uppdrag, uppehålla dennes ifrågavarande befattning;

att han såsom föredragande mot avstående av honom eljest tillkommande löneförmåner åtnjöt avlöning, till en början enligt 26 löneklassen och sedermera enligt 27 löneklassen i vederbörande avlöningsreglemente;

att han vid sin död efterlämnade änkan Elsa Vilhelmina Dahl, född Perno, vilken är född den 22 juni 1907 och adoptivsonen Alf Erik Göran, född den 21 juli 1940;

att bouppteckningen efter Dahl utvisade brist;

samt att statskontoret förklarat Dahls efterlevande berättigade att från och med den 5 december 1943 komma i åtnjutande av familjepension enligt bestämmelserna i allmänna familjepensionsreglementet med 2 466 kronor för år, därav änkefru Dahl ensamt tillkommande förmån utgjorde 1 644 kronor.

Kammarkollegiets personalförening har hos Kungl. Maj:t med instämmande av änkefru Dahl hemställt, att Kungl. Maj:t ville åt Dahls efterlevande utverka den tilläggs pension, som med hänsyn till omständigheterna finge anses skälig. Personalföreningen har därvid anfört, bland annat, följande.

Det förefaller personalföreningen sannolikt att, därest Dahl tjänstgjort i kollegiet eller före sin död återgått till tjänstgöring därstädes och frågan om hans lönegradsplacering sålunda varit mera aktuell än som varit fallet, Dahl före sin död skulle ha uppnått 18 lönegraden. Han hade då varit knuten till ämbetsverket i över 9½ år. Som jämförelse må nämnas, att den i tur näst före Dahl stående amanuensen, vilken börjat sin tjänstgöring i kollegiet endast omkring en månad tidigare än Dahl, från och med den 1 juni 1942 flyttades upp i 18 lönegraden.

Under förhandenvarande förhållanden har pensionen åt Dahls efterlevande av statskontoret icke kunnat bestämmas högre än efter 17 lönegraden. Det synes emellertid personalföreningen i betraktande av omständigheterna beträffande Dahls lönegradsplacering samt jämväl med hänsyn till hans fleråriga tjänstgöring som föredragande i regeringsrätten rättvist och billigt, att Dahls efterlevande få åtnjuta pension åtminstone efter 18 lönegraden. Dahls ekonomiska ställning var, enligt vad som inhämtats, icke god; bouppteckningen efter honom utvisar brist i boet.

Kammarkollegiet har förordat bifall till personalföreningens framställning.

I ärendet har expeditionschefen i jordbruksdepartementet G. A. Bouveng framhållit, att med hänsyn till att bouppteckningen efter Dahl utvisade brist och i betraktande av Dahls långvariga, väl vitsordade tjänstgöring såsom föredragande i regeringsrätten behjärtansvärda skäl föreläge för att frågan om Dahls efterlevandes ställning i pensionshänseende upptoges till prövning,

samt anhållit, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för att Dahls efterlevande måtte komma i åtnjutande av förbättring i den till dem utgående pensionen. Bouveng har därvid åberopat ett av f. d. generaldirektören och chefen för kammarkollegiet L. Berglöf gjort uttalande, vari anföres följande.

Skulle så inträffat att Dahl, som vid sin bortgång uppehöll förordnande såsom föredragande i regeringsrätten, under år 1943 före sin död hade återinträtt i sin tjänst såsom amanuens i kollegiet, har varit att emotse, att han då uppflyttats från eo 17:e till eo 18:e lönegraden i civila icke-ordinarie-reglementet, i vilken sistnämnda lönegrad den omkring 6 veckor tidigare och närmast före honom till amanuens i kollegiet antagne befattningshavaren upptagits den 1 juni 1942.

Statskontoret har förordat, att förslag måtte föreläggas riksdagen om att Dahls efterlevande må erhålla den pension, som skulle hava tillkommit dem, om Dahl vid sin död varit placerad i 18 lönegraden. Ämbetsverket har därvid anfört, bland annat, följande.

Statskontoret kan av principiella skäl icke förorda, att en höjning av familjepensionen åt Dahls efterlevande medges på grund av hans förordnande såsom föredragande i regeringsrätten. Enligt ämbetsverkets mening bör det nämligen icke ifrågakomma, att en befattningshavare, som under längre eller kortare tid uppehållit förordnande å högre tjänst, skall på grund av förordnandet komma i förmånligare ställning i pensionshänseende.

Däremot vill det synas statskontoret som om en förbättring av efterlevandepensionen vore motiverad av annan grund. Ämbetsverket vill erinra, att chefen för finansdepartementet vid anmälan i statsrådet den 4 januari 1935 av frågan om avlöningsförhållandena för föredragande i regeringsrätten (1935 års statsverksproposition. Utgifterna: För flera huvudtitlar gemensamma frågor, s. 27) uttalat, att liksom dithills borde tillses att, där till föredragande förordnades befattningshavare med anställning utom vederbörande departement, denne icke på grund av förordnandet komme i sämre ställning i fråga om turberäkning i det egna verket än om han fortfarande tjänstgjort i detta verk. Dahl, som den 16 augusti 1937 hänförts till 16 lönegraden, hade först den 1 juni 1942 — sedan han alltså innehåft nämnda föredragandeförordnande under 3½ år — blivit placerad i 17 lönegraden. Enligt vad som uppgives i personalföreningens hos kollegiet skrivelse torde närmaste anledningen till uppflyttningen ha varit, att den i tur näst efter Dahl stående amanuensen, vilken börjat sin tjänstgöring i ämbetsverket omkring 1 år 5 månader senare än Dahl, vid sagda tillfälle flyttats upp i 17 lönegraden. För jämförelse har personalföreningen visat på att den i tur närmast före Dahl stående amanuensen, vilken börjat sin tjänstgöring i kollegiet endast omkring en månad tidigare än Dahl, från och med den 1 juni 1942 flyttats upp i 18 lönegraden, alltså en lönegrad högre än den placering Dahl vid samma tidpunkt erhöi. Frågan om Dahls placering i lönchänseende torde vid sådant förhållande icke kunna anses hava blivit självständigt bedömd. Icke heller synes vid hans lönegradsplacering tillbörlig hänsyn hava tagits till hans före tillträdet av föredragandeförordnandet innehavda befordringsstuf och hans meriterande tjänstgöring såsom föredragande, utan synes den ändrade lönegradsplaceringen hava varit en följd av att efter Dahl i tur stående, i verket tjänstgörande befattningshavare ansetts böra beredas förbättrad löneställning. Härav torde alltså även kunna dragas den slutsatsen, att Dahl i befordringshänseende icke behandlats så som om han alltjämt tjänstgjort i kollegiet. Riktigheten av denna uppfattning bestyrkes ock av förre verks-

chefens i ett åberopat intyg gjorda uttalande, att därest Dahl under år 1943 före sin död återinträtt i sin tjänst såsom amanuens i kollegiet det varit att emotse att han då uppflyttats till 18 lönegraden. Vid nu angivna förhållande anser statskontoret rimligt, att åtgärd vidtages för att bereda Dahls efterlevande den pension, som skulle hava tillkommit dem om Dahl redan vid sin död varit placerad i 18 lönegraden.

I betraktande av de i ärendet föreliggande omständigheterna finner jag skäligt, att åt Dahls efterlevande utverkas någon förbättring i pensionshänseende. I likhet med statskontoret är jag dock av den uppfattningen, att det med hänsyn till konsekvenserna icke bör ifrågakomma att vidtaga någon pensionsförhöjning i anledning av Dahls vikariatsförordnande såsom föredragande i regeringsrätten. Däremot har jag icke något att erinra mot att Dahls efterlevande må komma i åtnjutande av den pension, som skulle hava tillkommit dem, därest Dahl vid sin död tillhört lönegraden Eo 18. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att t. f. föredraganden i regeringsrätten, förste amanuensen i kammarkollegiet Carl Georg Dahls efterlevande må komma i åtnjutande av de familjepensionsförmåner, som skulle hava tillkommit dem, om Dahl vid sitt fränfalle innehaft befattning i lönegraden Eo 18.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Öhman.